

POVODI

UDK: 378.096 (497.6 Sarajevo) “19/20”

ŠEST DECENIJA ODSJEKA ZA HISTORIJU

Odsjek za historiju pripada najstarijim odsjecima na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Izrastao je iz Katedre za istoriju, koja je formirana 1950. godine. Od osnivanja do danas profesori na Odsjeku za historiju bili su priznati naučnici na polju historijske nauke. Prvi profesori na Odsjeku bili su ujedno i jedni od osnivača Filozofskog fakulteta, Univerziteta i drugih naučnih institucija u Sarajevu (Anto Babić, Hamdija Kapidžić, Branislav Đurđev).

Veliki broj objavljenih naučnih radova, monografija, studija, članaka, prikaza i osvrtava govore o naučnoj i stručnoj aktivnosti nastavnika i saradnika Odsjeka. Istraživanja koja su, na osnovu izvorne građe i priznatih naučnih metoda, izvršili zaposleni na Odsjeku za historiju, u 60 godina postojanja, uglavnom se odnose na različita pitanja iz historije Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja jugoistočne Evrope, te obuhvataju period od neolita do savremenog doba. Izvorni naučni radovi članova Odsjeka, nastali kao rezultat ovih istraživanja, doprinijeli su rješavanju brojnih problema historijske nauke, kako teoretskih tako i praktičnih, produbljujući na taj način saznanja o povijesnoj stvarnosti i bogatstvu kulturnog života na navedenim prostorima.

Članovi Odsjeka su, od njegovog osnivanja, aktivno sudjelovali u naučnom i kulturnom životu Bosne i Hercegovine. U vrijeme kada se u našoj zemlji posvećivala posebna pažnja otvaranju novih naučnih i kulturnih institucija, kojima je bio prijeko potreban obrazovan i stručan kadar, nastavnici i saradnici Odsjeka za historiju značajno su utjecali na organizaciju naučnog rada održavanjem brojnih predavanja i seminara, na Fakultetu i izvan njega, kao i učešćem u drugim naučnim i kulturnim ustanovama, stručnim udruženjima, redakcijama, organizacionim odborima naučnih skupova, projektima i sl. Od profesora koji su predavali na Odsjeku njih devet su bili članovi *Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine*, a više bivših i sadašnjih nastavnika nagrađeno je najvećim nagradama koje su se dodjeljivale u bivšoj Jugoslaviji i Bosni i Hercegovini. Neki nastavnici Odsjeka obavljali su i odgovorne funkcije u institucijama vlasti (potpredsjednik Vlade BiH, ministar prosvjete / obrazovanja, zamjenik ministra prosvjete / obrazovanja, ambasadori i sl.) ili u najprestižnijim naučnim institucijama (profesori Alojz Benac i Branislav Đurđev bili su predsjednici *Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine*, a šest profesora Odsjeka za historiju obavljalo je dužnost dekana *Filozofskog fakulteta u Sarajevu*).

Odsjek za historiju je centar oko kojeg su se okupljali i još se okupljaju historičari iz cijele Bosne i Hercegovine. On je bio sjedište *Društva historičara Bosne i Hercegovine*. U periodu 1949–1990. godine izišlo je 30 svezaka časopisa Društva, koji je nosio naziv *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*. Godišnjak je prikazivan i ocjenjivan u stručnim publikacijama u svim centrima na jugoistoku Evrope i šire. Ocjene su bile pozitivne i po svom stručnom pristupu, kvalitetnim redakcijama i recenzijama časopis se prepoznavao i uvrštavao među značajnije na jugoistoku Evrope.

Odsjek za historiju je imao i ima nezamjenjivu ulogu u obrazovanju predavača historije. Obrazovanje kadrova za nastavni proces u osnovnim i srednjim školama vrši se na dodiplomskom studiju, koji je od osnivanja do sada trajao četiri godine, a od akademske 2005/2006. godine način studiranja je u duhu bolonjskog procesa. Primjena bolonjskih principa omogućava svestranije obrazovanje, efikasniju pripremu za buduće radne angažmane i prohodnost kroz raznolike evropske studije. U sadašnjim generacijama ima studenata koji dio studija obavljaju u Evropi i Americi.

Razvoj historijske nauke u Bosni i Hercegovini Odsjek je usmjeravao preko postdiplomskog studija, a sada to čini kroz nastavni i naučni smjer na drugom ciklusu, te kroz doktorski studij u trećem ciklusu. Magistarske i doktorske teze, iz različitih oblasti, na Odsjeku je do danas odbranilo nekoliko desetina postdiplomaca i doktoranata, iz zemlje i inozemstva, koji su kasnije zauzeli istaknuto mjesto u nauci.

Od 1950. godine, kada je upisana prva generacija studenata na Odsjeku za historiju, do danas, pored studenata iz Bosne i Hercegovine, studirao je određeni broj kandidata iz Evrope i svijeta. Odsjek samostalno obrazuje vlastiti nastavno-naučni kadar na svim nivoima. Nastavni plan i program po kojem se studira vremenom se profilirao u skladu s razvojem historijske nauke i promjenama u društvu. Posljednjih decenija historija se na Odsjeku za historiju izučava u tri koncentrična kruga – a) nacionalna (historija Bosne i Hercegovine); b) regionalna (historija jugoistoka Evrope); opća (opća historija). Nastava se ne izvodi isključivo u kabinetu i u čitaonici. Obavezni dio nastavnog procesa čine i terenska nastava (praktični rad na izvorima, muzejima, arhivima i arheološkim lokalitetima). U skladu s bolonjskim principima napušta se tradicionalni način izvođenja nastave i sve više se traži aktivniji angažman u nastavi. Od akademske 2002/2003. kao sastavni dio Odsjeka počela je s radom Katedra za historiju umjetnosti, a od 2009/2010 Katedra za arheologiju.

Na Odsjeku za historiju se obrazuju budući nastavnici, profesori historije i naučni radnici. Zavisno od kombinacija s drugim predmetima i odsjecima Filozofskog fakulteta i drugih fakulteta Univerziteta u Sarajevu otvorena je mogućnost i za brojna druga zvanja koja se studiraju u kombinaciji ili uporedo s historijom.

Nastavni plan i program Odsjeka za historiju koncipiran je tako da su diplomirani studenti, pored rada u osnovnim i srednjim školama, osposobljeni i za rad u naučnim i kulturnim institucijama (fakulteti, instituti, muzeji, arhivi, kulturna društva itd.). Kandidati koji završe Odsjek za historiju mogu obavljati i poslove u državnim institucijama, sredstvima informiranja i slično. Brojni naši diplomirani studenti postali su ugledni diplomati, publicisti, novinari, javni i kulturni radnici.

Odsjek čine nastavnici, docenti, viši asistenti, asistenti i studenti. U 60 godina dugoj tradiciji nastavni proces su izvodili: Ahmed S. Aličić, Vlado Azinović, Anto Babić, Nikola Babić, Miloš Bajić, Alojz Benac, Borivoj Čović, Miroslav Đorđević, Branislav Đurđev, Milorad Ekmečić, Ferdo Gestrin, Hamid Hadžibegić, Iljas Hadžibegović, Ferdinand Hauptmann, Fahrudin Isaković, Dževad Juzbašić, Hamdija Kapidžić, Ibrahim Karabegović, Muhamed Karamehmedović, Desanka Kovačević-Kojić, Tomislav Kraljačić, Ibrahim Krzović, Sida Marjanović, Ekrem Mursel, Boris Nilević, Esad Pašalić, Petar Pejčinović, Muhidin Pelesić, Stanko Perazić, Rade Petrović, Dimitrije Sergejevski, Haris Silajdžić, Slobodan Šoja, Marko Šunjić, Ibrahim Tepić, Đuro Tošić, Ahmed Tuzlić, Vinko Valčić, Milan Vasić, Željko Vujadinović, Pavo Živković.

Sada na Odsjeku nastavu izvode: prof. dr. Enver Imamović, prof. dr. Enes Pelidija, prof. dr. Dubravko Lovrenović (redovni profesori), prof. dr. Vesna Mušeta-Aščerić, prof. dr. Zijad Šehić, prof. dr. Pejo Čošković (vanredni profesori), doc. dr. Husnija Kamberović, doc. dr. Esad Kurtović, doc. dr. Edin Radušić, doc. dr. Salmedin Mesihović (docenti), mr. Amila Kasumović, mr. Fahd Kasumović, mr. Emir O. Filipović (viši asistenti), Amir Duranović (asistent), mr. Snježana Vasilj (metodičarka).

Doprinos radu Odsjeka dali su i bibliotekari koji su ovdje radili ili sada rade: Fejzulah Hadžibajrić, Montina Severin, Habiba Koldžo, Milan Nikolić, Fuada Mušić, Sadžida Bjelak i Elvira Poljak ■

Edin Radušić – Emir O. Filipović